

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIODICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

EL FOCH DE SANT JOAN

No es sols la llenya 'l que 's crema,
en la flama d' aquest foch:

no es sols la llenya 'l que 's crema,
també s' hi creman els cors.

CRÓNICA

LA senmana passada, en plena sessió del Ajuntament, el regidor Sr. Plaja va esqueixar la grua municipal... Una grua, no obstant, que esqueixada y tot, pren molt fil, per la senzilla rahó de que n' hi donan molt.

Y la proba es que tothom coneixia ab més ó menos precisió 'ls fets graves denunciats pel Sr. Plaja, y no obstant els fets han anat continuant, gallardejant com un estel en días de bon vent, sempre enlayre, per haverhi com hi deu haver qui á despit del escándol promogut pel coneixement dels fets y las denuncias, respondrá ab molta tranquilitat:—Ay que te 'n dono de fill

Las denuncias del Sr. Plaja, descartant assumptos sospitosos com els relatius á la Casa Estruch, al convent de las Mínimas, al Aqueducte alt de Moncada y al Palau de Justicia, se contrauen á lo següent:

«Existeixen agents els quals mitjansant el cobro de una comissió ó corretatje 's dedican á proporcionar empleos del Ajuntament, per punt general empleos modestos de burots ó individuos de las brigadas.»

¿Y qui son aquests agents?

El Sr. Plaja va senyalar en primer terme á una senyora que té amiat y valiment ab els polítichs de influencia á Barcelona y qual nom correspon al de una santa y doctora espanyola: diguemli senyora Teresa.

Va senyalar seguidament á una persona respectable pel trajo que porta y pel ministeri qu' exerceix. No podia faltar: darrera las faldillas, la sotana.

Per fi va senyalar á dos periodistas «redactor un de un diari que s' ocupa ab freqüencia y ab extensió dels assumptos municipals (¿El Diluvi?) y l' altre de un diari que ha tingut la fortuna d' emplear á alguns dels seus redactors á la Casa Gran (¿El Noticiero?)»

Y algun de aquests agents—seguí manifestant el Sr. Plaja—no 's contenta ab la comissió ó corretatje qu' exigeix de primer antuvi, sino que cobra dels individuos á qui ha lograt colocar una especie de subsidi senmanal ó mensual, segons els cassos, lo qual entranya una gravíssima immoralitat, puig pera satisfer aqueix tribut han de defraudarse els interessos del Erari municipal.

Un altre de aquests agents, no satisfet ab lucrar ab la venta d' empleos modestos, ha intentat ferho ab altres de major categoria, entre ells un que acaba de quedar vacant (¿el de comandant de la guardia municipal?) y pera 'l qual recomana á un individu que porta 'l nom de un general ilustre que desempeña la primera magistratura de la nació durant la República (¿Serrano?)»

Y no puch ser més explícit—afegí 'l Sr. Plaja—per tractarse de un càrrech qual provisió correspon á l' Arcaldía y no al Ajuntament. Lo que sí puch dir qu' empleats honrats, inteligents y actius se veuen postergats als candidats patrocinats per aquests agents.»

A tal efecte citá 'l Sr. Plaja á un sargento de Cuba ab una fulla de serveys brillant que 's veje posposat á un guardia municipal d' antecedents poch recomenables, y á un altre individu, preterit á un venedor de xufas y cacahuets.

Fins aquí 'l rengló dels empleos. Pero encare n' hi ha d' altres.

«Hi ha agencias—digué 'l Sr. Plaja—dedicadas á

gestionar, mitjansant una comissió, la resolució favorable de assumptos que 's tramitan en las oficinas municipals.»

Citá entre altres cassos el de un amich séu que va recomanarli á n' ell y á la persona que ocupava llavoras l' arcaldía 'l despaig de un assumpto, y á pesar de ser la seva pretensió molt justa, ni 'l senyor Plaja ni la persona que ocupava llavoras l' arcaldía varen lograr ser atesos. En cambi l' interessat s' entengué ab un de aqueixos agents y ho conseguí en el acte.

Fins aquí 'l rengló de las influencias compradas. Pero encare n' hi ha d' altres.

El Sr. Plaja va aludir al ordenansa de unas oficinas, el qual per compte propi ó agé, ven als contractistas els materials que aquests necessitan, essent en majoria 'ls que 'ls hi compran.

Y es de creure que no mirarán si 'ls surten més cars de lo que 'ls hi sortirían prescindint de aquest intermediari, porque ja 's compren que al cap de vall la Caixa municipal s' encarrega de saldar las diferencias.

Fins aquí 'l rengló de las inteligencias per encarir els materials que l' Ajuntament necessita. Pero encare n' hi ha un altre.

El Sr. Plaja terminá manifestant que també en lo que 's refereix al pago de cantitats hi ha motius pera suposar que 's cometen abusos, puig mentres els uns troban tota mena de facilitats pera cobrar els crédits que tenen pendants ab el Municipi, 'ls altres, menos afortunats, se tornan ximple per ferlos efectius.

Fins aquí va arribar el Sr. Plaja. Y contant ab que res seria més fácil que anar allargant aquesta llista de gatuperis municipals, per avuy... no va más, com diuen en els garitos.

Al sentir las denuncias formuladas pel Sr. Plaja, l' arcaldé Sr. Amat mudava de color, com si tot lo dit, que al fi no es més que música vella, 'l cullís de sorpresa, com de sorpresa 'l culliria si se li desplomava l' enteixinat del Saló de Cent.

Va protestar de la seva bona voluntat inagotable, y va dir qu' ell feya tot lo que podia pera moralisar l' administració.

Y com siga que las denuncias formuladas pel senyor Plaja entranyan verdadera gravetat, manifestá la conveniencia de depurarlas, encarregant al mateix denunciand l' instrucció del expedient de rúbrica.

Trenta sumavan ja 'ls expedients que están instruhintse desde que 'l Sr. Amat ocupa l' arcaldía: ab el que s' acaba d' encomanar al Sr. Plaja arribará á trenta hús.

Algú dirá que á trenta hús 's guanya la partida; mes jo temo que aquesta vegada com sempre 's perdrá.

¿Per quins motius?

Avants de seguir endavant, y á manera de paréntesis, sígam permés consignar que 'ls representants de la premsa que acuden al Saló de Cent á pendre notas de las sessions, un cop terminada la de las denuncias, se dirigiren al Sr. Plaja en demanda d' explicacions.

A tal efecte, en lloch d' exigir que cités clara y distintament el nom dels dos periodistas á qui 'l senyor Plaja acabava de aludir en termes tan poch favorables, se limitaren á parodiar els versos que 'ls apóstols dirigeixen á Jesús en la Cena de la Passió:

—Digau, Sr. regidor:

¿Seria jo lo traidor?

Sembla que 'l Sr. Plaja 'ls va contestar negativa-

DOS CAPÍTULS DE LA VIDA DE DON FEDERICO

De com una gitana li diu la bonaventura y li pronostica que aviat li donarán alguna cosa.

De com, en efecte, l'arcalde acaba la paciència, y li dona... 'l despidó.

ment per lo que respecta á cada hù dels interpelats; pero 'l nom dels dos aludits periodistas, agents d'empleos, va guardarse'ls al pap.

Y ara es ocasió d'expressar el perquè aquesta vegada com sempre jutjo que s'ha de perdre la partida.

Els agents d'empleos res podrián si no contessen ab quí dintre de la casa, interessada ó desinteressadament, fes el seu joch. Si 's tracta de cárrechs que proveheix l'arcaldia, han de contar ab l'arcalde ó ab las personas del seu *entourage* que li fan firmar lo que volen. Si 's tracta de cárrechs que proveheix la

corporació municipal, han de contar ab l'apoyo decidit de alguns regidors.

Els agents de negocis que procuran, *mediantibus illis* la rápida resolució de determinats assumptos pendents del dictamen de las comissions, han de contar necessariament ab l'ajuda interessada ó desinteressada, de alguns regidors individuos de las comissions dictaminants. Els agents per sí sols res podrián. Y 'ls regidors que 's prestan á secundarlos han de saber que tractan ab tals agents pel número de assumptos que aquests recomanarán, tots ells agens á la seva personalitat.

Per últim, el pagar mes ó menos prompte tal ó

UN COHET MAL DIRIGIT

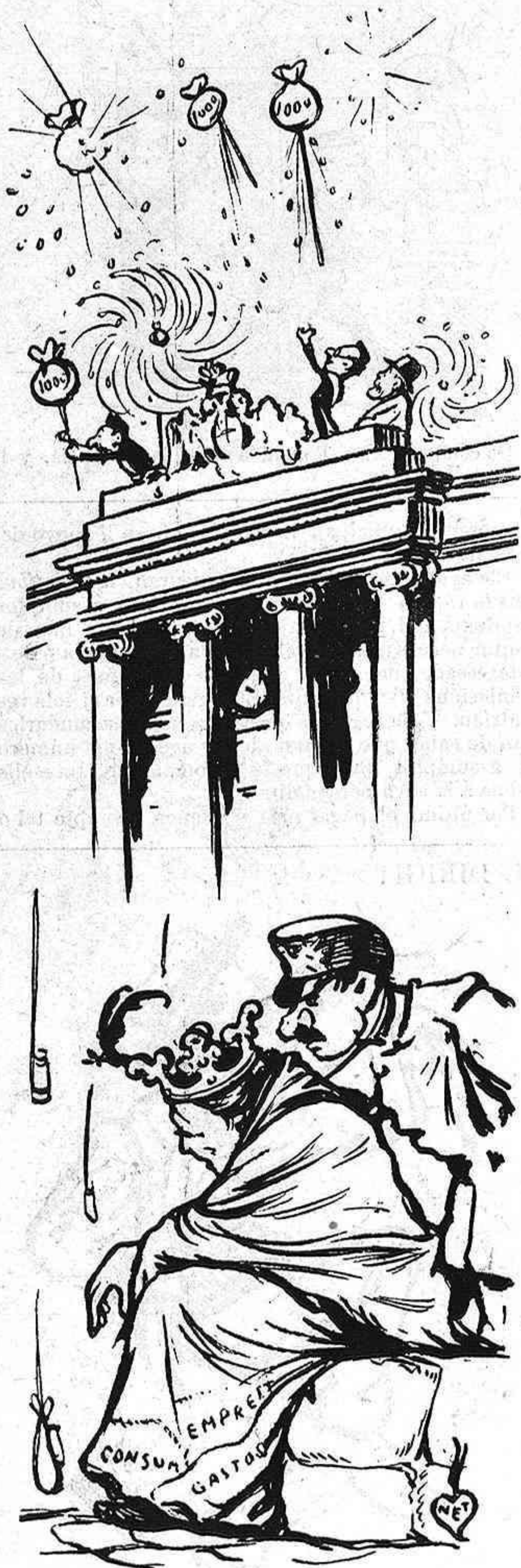

—¡Reyna Santíssima!
M'ha agafat de plé á plé.

—Dispensí, hermosa,
no anava per vosté.

FOCHS MUNICIPALS

¡Ja ho veus, Barcelona! Aixís,
aixís es com se t' enganya:
al pujar, tot son milions;
al baixá, ¡una trista canya!

qual crédito, sense atendre á la antigüetat del mateix, depen exclussivament del Arcalde, que segóns la ley es l' ordenador de pagos. En calitat de tal l' arcalde n' es responsable sempre, aixís obri per compte propi ó impulsat per las personas que ab ell tinguin algun ascendent y li presentin á la firma els libraments de contaduría.

Ara bé: ¿tindrà 'l Sr. Plaja valor suficient per arrancar de una grapada la cortina que tot just va alzar al formular las denuncias, deixant en descubert á alguns dels seus companys y al mateix arcalde?

Molt ho duptém.

Y 'ns fundém en aquella locució catalana, segóns la qual «No 's pot matar tot lo qu' es gras», per quant á la Casa de la Pubilla—tothom ho sab—son molts els que 'n van grassos.

Si 'l Sr. Amat, en qual perfecta ignocencia creyém, puig ni per la séva posició social, ni pel seu caràcter el jutjém capás ara ni may d' exercir de *baratero*; si 'l Sr. Amat, repetim, desitja estalviarse en lo successiu mals ratos com el que va donarli 'l Sr. Plaja ab las sevas denuncias, y vol, realment, posar á proba la seva bona voluntat de una manera que no dongui lloch á duptes, serveixis llegir una *Carta oberta* que prometem dirigirli la senmana entrant, donantli un grapadet de bons consells encaminats á regularisar una mica l' administració municipal.

Son fills els consells que li donarém de la bona fé y de l' experiéncia de un inseparable amich meu, que també vá ser regidor, y que desenganyat al veure que ningú volia ensajar el bon remey qu' ell proposava, vá retirar-se á casa seva moltíssim temps avants de que terminessen els quatre anys durant els quals havia de desempenyar el càrrech.

L' arcalde pot ensajarlo aqueix remey, perque l' arcalde pot molt.

Y si per timidés ó per debilitat se nega á ferho, lo millor será que se 'n vagi á caseta, al costat de la seva mamá que allí á lo menos no tindrà disgustos.

Aixís, donchs, fins á la senmana próxima.

P. DEL O.

RIMAS

Sens dupte al criar Deu l' ample estelada,
pensava ferne dugas,
y no quedantli lloch per posá estrellas
te las vá clavá als ulls, per ma ventura.

El confessó 'm va dir qu' una abressada
era el pecat més gran
y que aquells que cometen semblant falta
el regne celestial troban tancat...
Jo lo que sé, es que quan entre mos brassos,
exaltat per l' amor, te puch mirar,
es quan sento enlairarme de la terra
y veig obert el Cel de bat á bat.

O. RIBAS

A CAL SASTRE

Entra un client nou. El sastre deixa 'l diari qu' estava llegint.

—Deu lo guard.

—Deu lo guard. ¿En qué puch servirlo?

—Voldria que 'm fes un trajo d' estiu, cómodo, elegant... Veyám si 'ns podrém entendre.

El sastre, ab perfecta convicció:

—Oh, prou! Respecte á entendre'ns... jo m' en-

tench ab tothom. May ningú se 'n ha anat d' aquí descontent.

El client, somrihent una mica:

—Es que lo que jo vull...

—No importa; sigui lo que sigui, tinch l' orgull de poder dir que sé contentar á tothom y satisfacer tots els gustos. Ey, á no ser que...

—¿Qué?

—Que volgués un trajo sense costuras, que á tant no ha arribat encare la meva trassa.

—No, senyor; no pretench cap impossible.

—Donchs desde ara li garanteixo que 'ns entendrém.

—¿N' está segur?

—Seguríssim.

—A veure, pues, ensenyim els gèneros de la temporada.

—Miris aixó: una llana que sembla seda, fina, dolça, impalpable y al mateix temps forta y resistant.

—Será llana espanyola. Ho es molt de resistant la nostra llana.

—Encare que se 'n burli. Y bé ¿qué me 'n diu?

—Com agradarme, no hi tinch res que objectar, pero potser es massa bó per lo que jo desitjaría.

—¿Vol dir per qüestió de preu? Aviat está contat. Sis, quatre... vint duros. Per vint duros té vosté un trajo que ni 'l rey d' Inglaterra, que com ja sab es el primer elegant d' Europa, 'l porta millor.

El client mou el cap en sentit negatiu.

—No es aixó lo que á mí 'm convé. ¡Igualarme ab el rey d' Inglaterra!... ¡Quína atrocitat!... Baixém, baixém la *tessitura*.

—Veji aquest' altra mostra. Llana també, pero mes modesta, mes senzilla. Ja la pot tocar, ja, per xó; no es cap cosa despreciable!

—Ja ho veig: fins m' atreveixo á dir...

—Parli, parli: aquí ray que ningú 'ns sent.

—M' atreveixo á dir... qu' es massa bona.

—Segóns els gustos de cada hú.

—Y segóns las possibilitats.

—¡Cá!... ¿Sab qué val aquest trajo llest, acabat, ab bons forros, botóns superiors y butxacas inreventables? Dotze duros.

El client, senyantse:

—¡Jesús María Joseph!...

—¿També l troba car?

—Arxicaríssim!... Baixém, baixém... Ja li he dit al entrar que li sería difícil contentarme.

—¿Aixó 's pensa? Veuré vosté com no. ¿Troba que dotze duros son masses diners? Aquí té una cosa molt mes económica. Alpaca de primera, lo mes propi pel estiu. Tots el joves distingits ne portan.

—No 'm sembla mal, pero...

—¿La troba massa fosca? N' hi ha de mes clara.

—¡Ay, no es el color lo que 'm preocupal

—¿Donchs qué, 'l preu?

—Exactament.

—Aném, que si encare té que dir respecte á aquest punt... ¿Quant se creu que val aquest trajo?

—Qué sé jo, pobre de mí!...

—¡Esgarrifis ¿ho sent? esgarrifis! Val sis duros.

—¿Veú? Ja estich esgarrifat.

—¡Qué! ¿Hasta aixó troba car?

—Ho confesso ab la major modestia: sí, senyor, li trobo. Ja li he dit que li será difícil...

El sastre, ab molta energia:

—Y jo li repeteixo que no me 'n será gens. ¿Vosté 's figura que ja m' ha agostat el repertori? Aquí té un trajo de fil cru, confecció irreprotxable, complet.

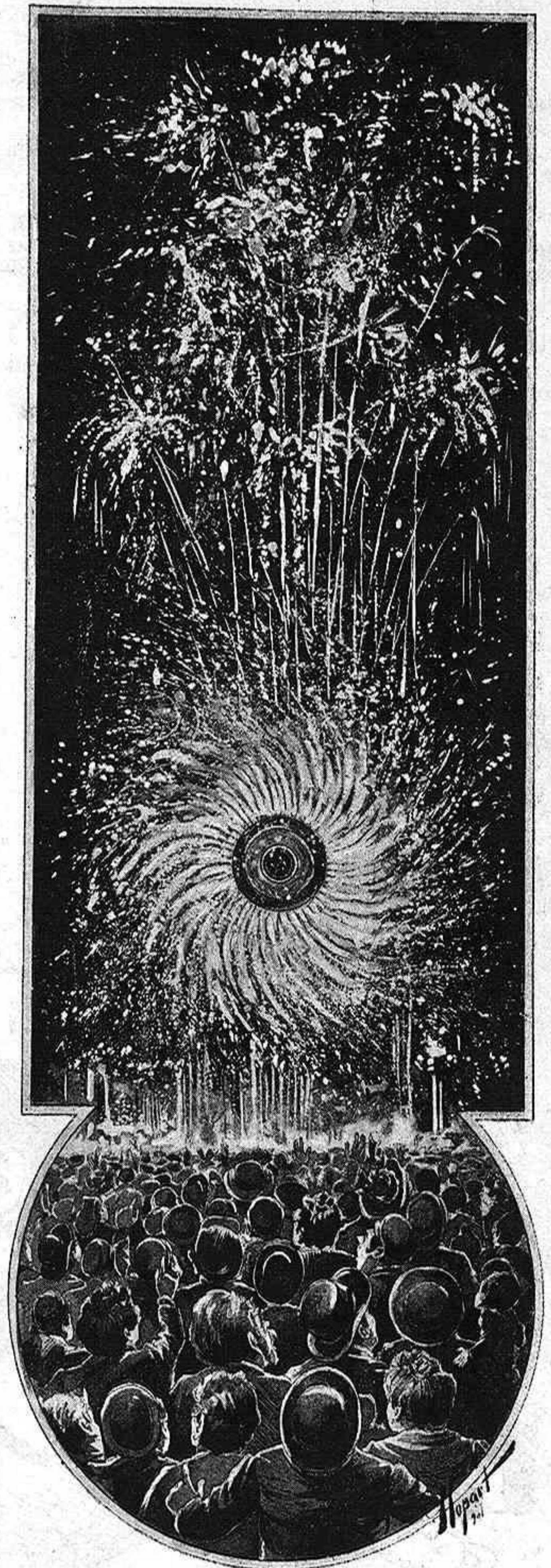
—Y...

—Y no se 'n farà mes que ¡dotze pessetas!

El client, ab tota naturalitat:

—Encare no es aixó lo que jo desitjo.

FOCHS PÚBLICHS

Arméu una festa,
no 'n feu pagar ré,
y desde ara us juro
que tindréu un plé.

—¿No? Pues ¿qué voldria? Expliquis clar. ¿Quant té intenció de gastar vosté?

El client, després de titubejar una mica:

—Res.

El sastre, sense alterar-se lo mes mínim:

—¡Ah! ¿Vol un trajo de franch?

—Sí, senyor. Y com á pesar de las mevas reiteradas observacions, vosté m' ha assegurat que 'ns entendríam...

—Y encare torno á assegurarli. ¿Diu que desitja un trajo que no li costi res?

—Si fos tan amable...

El sastre obra un armari, 'n treu un Fleury perteneixent al seu fill, y obrint el llibre per las primeras páginas, diu mostrand al client una lámina grabada al boix:

—El trajo que vosté demana s' ha de fer ab arreglo á aquest modelo. Aquí té 'l figurí.

Y li ensenya al pare Adam, artísticament colocat sota un arbre, sense pámpol ni res.

A. MARCH

NOSTRES SUPERNACIONALS

Pompeyo Gener.

PE'LS VOLS DE SANT JOAN

La mala ventura.

Una gitanota ayrosa
d' ull negre y cabell ondat,
pell mate, bon xich confosa,
color de quitrá pujat;

va escométrem l' altre día
al Parch, vora al monument
de 'n Prim, y prop meu fent vía
garlava contínuament.

Jo escoltant la seva llabia
vaig quedarme... ¿cóm diré?
talment com si estés en *babia*,
ó fet un badoch potsé'.

Lo cert es que vá tentarme
y me la vaig escoltar,
y 'l que vá pronosticarme
fil per randa 'm vá passar.

Va dirme que 'm succehiría
avans de poch, un fracás,
y que me 'n recordaría
si d' ella no feya cas.

Jo que esclafó una rialla
tan punt aixó vaig sentí:
ella 'm mira irada, calla...
y com un llamp fuig de mí.

—Atantsemnos cap á Llotja
que 's fa tart, dich, caminant,
y al aná' á treure 'l rellotje
veig la cadena penjant.

EMILI COCA Y COLLADO

EL REGALO

¡No 'n fa poca d' estona que 'l doctor Rap está torturantse 'l cervell donant voltas al assumpto!

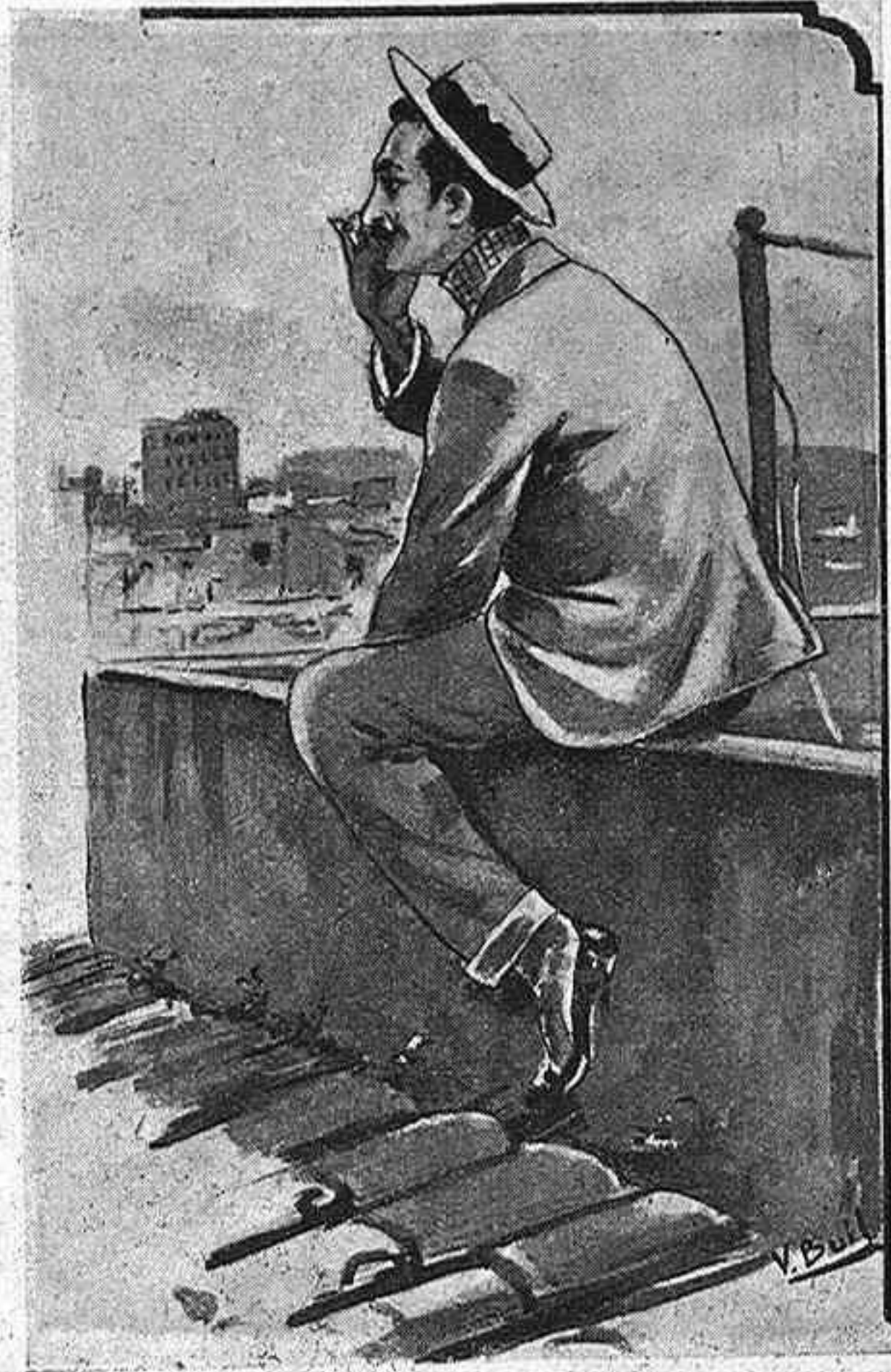
El problema, en aparéncia senzill, resulta per ell d' una complicació insuperable.

El cas es aquest: el metje de Golafozca li ha prestat un gran servey—que no hi ha necessitat d' especificar aquí,—y 'l doctor Rap voldria pagarli.

¿Cóm? ¿Ab qué? ¿En quína forma? Aquí está 'l *quid*.

Si 'l doctor Rap fos rich... y 'l metje de Go-

DE TERRAT A TERRAT

—Hi fet lo de las tres claras.
 —¿Li ha dat resultat?—Y bó.
 —¿Qué li ha sortit?—Un gran mico.
 —Pues aquest mico... soch jo.

lafosca també, aviat estaria arreglat tot. El doctor compraria un objecte d' art, una joia, un quadro, l' enviaria al seu colega rural ab una senzilla tarjeta, y aquí pau y després gloria.

Pero ara tot aixó no es possible. El doctor Rap está péssimament de fondos, y ni que aixís no fos, no cometeria ell la torpesa de fer regalos artístichs á un home com el metje de Golafosca, que viu com un ós en una mala barracota y que més s' estimaria segurament un plat de carn que un plat decoratíu.

—A veure — torna á dir el doctor Rap per centésima vegada:—¿cóm m' ho engipono? ¿Qué haig de fer pera quedar bé ab aquest bon company que, á pesar de las sévas necessitats, ho ha deixat tot per servirme?—

En aquest moment trukan á la porta del despaig.

—Senyor — es la veu de la criada:—senyor, hi ha don Domingo, que desitja veurel.

—Díguili qu' estich ocupat.

—Ja li he dit; pero vol entrar de totas passadas.

—Donchs, si tant s' hi empenya...—

Pochs moments després la porta s' obra y apareix don Domingo, roig, lluhent, ple de salut.

—¡Ay, doctor!... Aixó 's complica.

—¿Qu' es aixó?

—Aquesta enfermetat, no sé si del cap, dels pulmons ó del estómach...—

El doctor Rap gira 'ls ulls al cel com demanant paciència y resignació. Sab que don Domingo está mes bo, que la propia salut, y tremola al considerar la *lata* que ha de darli aquell home ple de manías, que s' ha empenyat en estar malalt y no pot coneguirho

—Soseguis, don Domingo, tot aixó no será res...

—¡Ja ho diu vosté!... Jo temo que será molt. Tant es aixís, que havia pensat... ¿sab qué havia pensat? Anarme'n á fora dos ó tres mesos.

—¿A fer qué?

—A respirar ayres purs, á beure ayguas y á probar si baix la direcció d' un metje intel·ligent, que vosté 'm fés el favor d' indicarme, logro recuperar la salut perduda.

El doctor Rap se dona un cop al front.

—¡Magnífica ideal! ¿Vol que jo mateix li trihi 'l poble que li convé?

—¿Qué si ho vull?... ¡Ho exigeixol!

Pues ja 'l tinch escullit: Golafosca.—

En cinch minuts están entesos. El doctor dóna al pacient las instruccions necessaries, y 's resolt que la marxa tindrà lloch l' endemá mateix.

—¡Mil gracias, doctor!

—Sempre á las sevas ordres.—

—Apenas don Domingo acaba de passar la porta del despaig, el doctor Rap suca la ploma y escriu al seu company de Golafosca la carta següent:

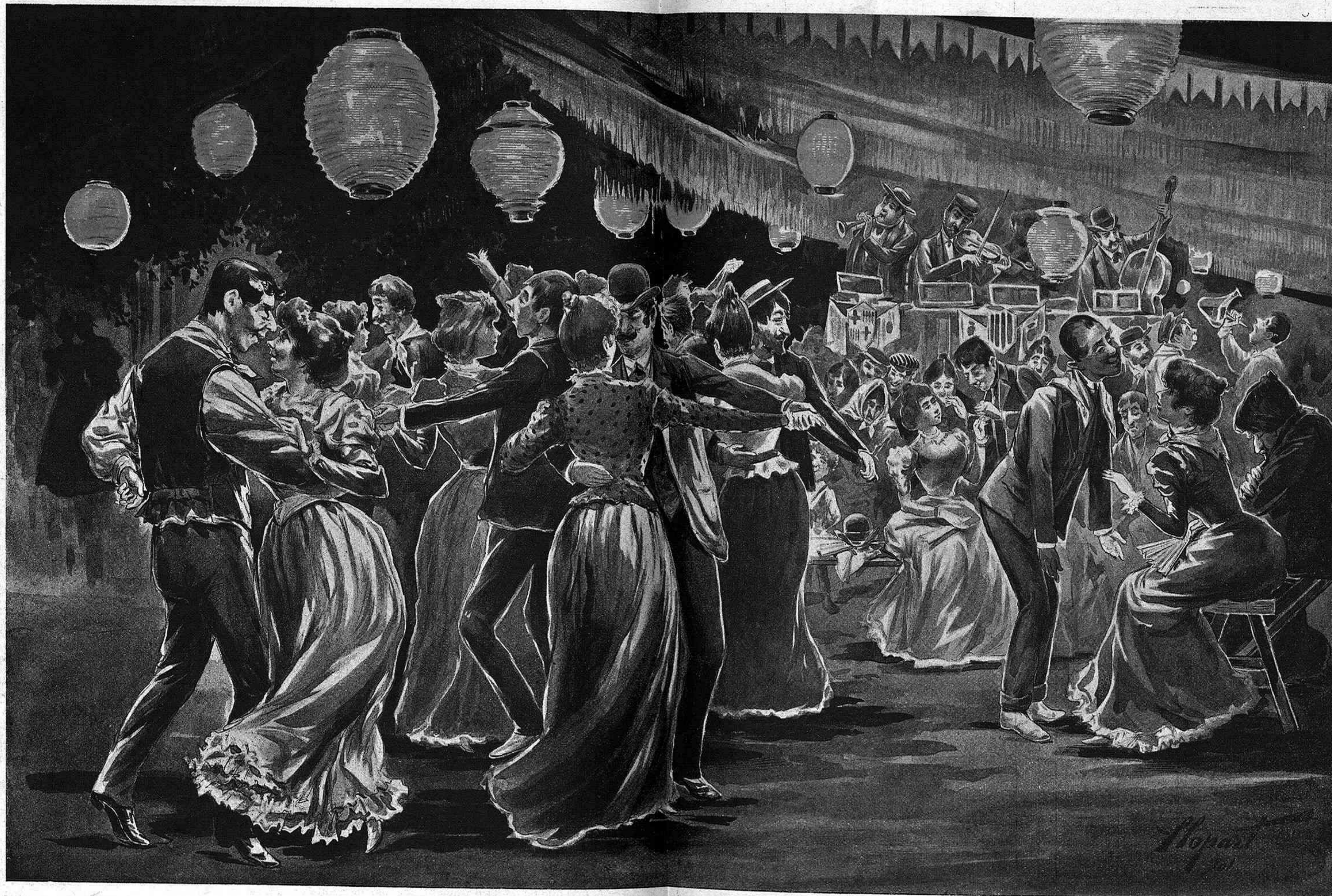
«Amich meu: T' envió un senyor riquíssim, malalt imaginari, que té 'l propòsit de ser client teu durant dos ó tres mesos. *Cultival* bé y apreta, que aquí no pecas. Es un fulano que no mes está content quan els comptes son ben grossos.»

El doctor Rap firma, y després de trassar la rúbrica, exclama ab verdadera satisfacció:

—Vaja, que 'm sembla que millor regalo que aquest...

MATÍAS BONAFÉ

FESTAS POPULARS

La nit de Sant Joan

(Dibuix de J. LLOPART)

LLIBRES

LA BARRICADA.—*Versos revolucionaris* per JEPH DE JESPU. —El temps de las barricadas es lluny: las últimas que 's van alçar á Barcelona, si no recordo mal se remontan al any 70, quan el rebombori de las quintas. Trenta y un anys han transcorregut y no se si perque 'ls carrers de las ciutats son avuy mes drets y mes amples que avants ó perque del armament perfeccionat que avuy s' estila únicament ne disposa la forsa pública, ó en fi, perque s' ha anat extingint paulatinament la nissaga de la gent de acció aficionada á batres pels carrers darrera de las llambordas del empedrat apilotadas en forma de parapet, lo cert es que avuy de barricadas ja no se 'n alsan.

Y á pesar de tot la tradició d' ellas se guarda tan bé y de tal manera representa encare avuy la barricada 'l recort viu de cent épicas hassanyas populars, que 'l séu nom pot servir d' epígrafe adequat, com el que més, á un volúm de versos exhuberants d' esperit revolucionari.

No podrán ferse avuy barricadas; pero ningú negará que subsisteixen desgraciadament, y ab escreix en alguns cassos, las causas per las quals avants s' alsavan, y aquestas causas radican en els abusos dels governs engendradores del disgust popular, y de un estat de rebelió moral de carácter permanent.

Manifestació precisa y valenta de aquest disgust son els versos vigorosos de 'n Serra y Constansó (Jeph de Jespu) tan conegut y apreciat per sos treballs de col·laboració en els periódichs adelantats y principalment en *La Campana de Gracia*.

En Jeph de Jespu es un verdader poeta de carácter popular, íntimament indentificat ab la causa del poble. Sa ploma sembla un' arma de foch, un trabuch carregat fins á la boca. Sos projectils son las ideas, els pensaments, els sarcasmes; la pólvora que usa es l' esperit revolucionari. Apunta bé y sense tremolar dispara, y cada cop qu' engega l' arma fá blanch.

Fá blanch sobre la farsa política dels governs insensats y concupiscents que han portat á la patria al fons del precipici. Fá blanch sobre la iniqua explotació del poble exercida al amparo de un ordre social injust y despiadat. Fá blanch sobre la reacció clerical embrutidora y enervant.

Al bates per la llibertat, per la justicia y per la patria, mostra l' actitud franca y resolta del home valent. Res de pose, res de fanfarria. Vá á la lluyta com s' hi ha de anar, ab la roba de cada día, y alguns cops fins en manegas de camisa per treballar ab mes desembrás.

Son vocabulari no es el triat, l' escullit y 'l llimat que solen usar els poetas académichs ó 'ls trovadors de certámen, sino 'l del carrer, el del poble, plé d' accents virils, de frases enérgicas y nervudas, incorrecte en mes de una ocasió; pero dintre de la mateixa incorrecció, plé de color, caldeiant, ruent y expressiu.

No 's val may de amfibologías: al pa, pa; al vi, vi: al lladre, lladre.

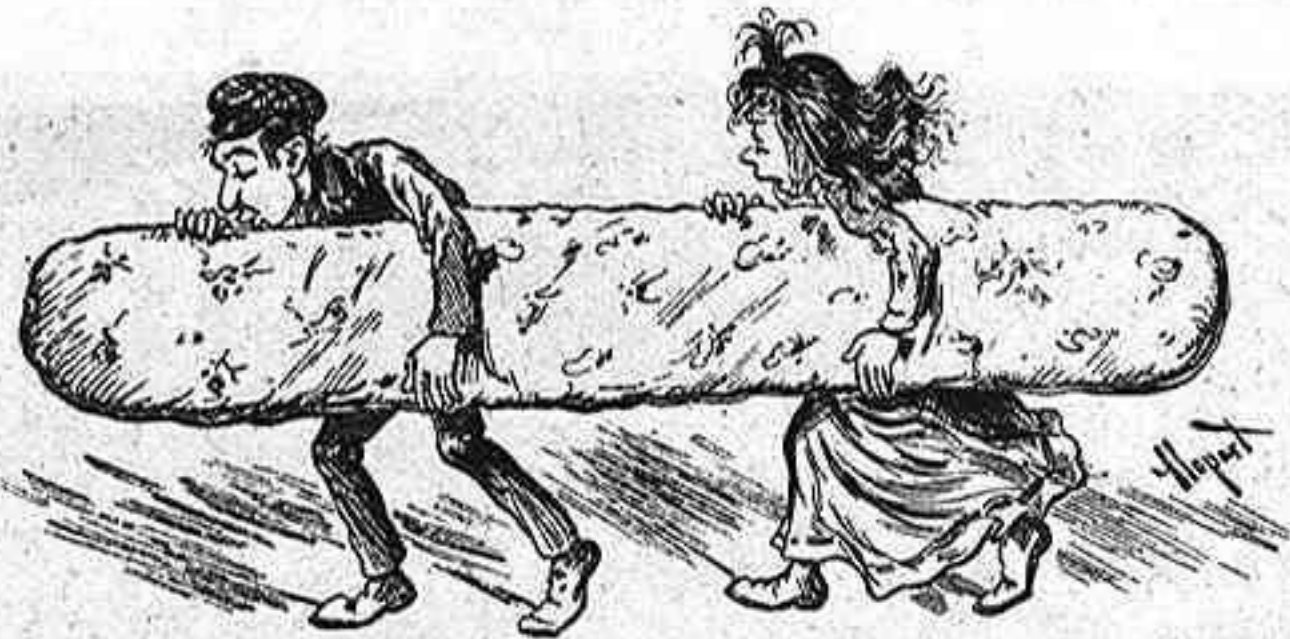
Y com siga que sent lo que diu y no troba dificultats per expressarho, per quant en Jeph de Jespu versifica ab asombrosa destressa, de aquí que sas composicions resultin tan vibrants, trobant un eco en l' ánima del lector, per mica que 'l que llegeix alenti las mateixas ideas y aspiracions que l' autor de *La Barricada*.

Son llibre ha vingut molt á temps, coincidint ab els síntomas del consolador desvetllament que está donant el poble, y en especial el poble catalá.

Per aquest motiu la seva aparició ha sigut un éxit popular.

En la impossibilitat de fixarnos una per una en las distintas composicions que forman la colecció, hem de apelar

A MENJAR LA COCA

—¿Ja tens gana?

—Per ara no, pero d' aquí á la Font del Gat, molt será que no n' agafi.

al recurs de donar una petita mostra, reproduhint la que 'ns surt primer al obrir el llibre.

Es la següent:

LA PATRIA

Veyent l' historia de 'n Blay
¿ahont cau aixó de la patria?

Va neixe á Casaldormit
un poblet de la Segarra
ab un cel sempre boyrós
y una terra erma y pelada.

Son alberch era un mal pis,
son bressol un munt de pallas,
pro als tres mesos de nascut
sota els porxos de la plassa
la pobre mare y son fill
van haver de buscá estada
perque ab la lley amparat
l' honrat amo de la casa
no poguent cobrá el lloguer
els va fer saltar la escala.

No, la casa hont s' ha nascut
no deu ésser pas *la patria*.

Mes gran, á Casaldormit
de teixidor treballava
y tan sols ell y cap mes

d' aquell poble de gent mansa
aprofitava llegint
las horas que li sobraven.
Las ideas *disolvents*
que professava en veu alta
varen espantá al rector,
al burgés y á la gent santa,
y 's trobá sense treball
rebutjat de totas bandas
fugint de Casaldormit
perseguit per la quitxalla.

El poble d' hont un es fill
certament, no es pas *la patria*.

Rodolant y á tomballons
l' héroe de la nostre faula
á Barcelona feu cap
y lográ entrar á una fábrica
guanyant un jornal modest
justet per no patir gana.

Va deshonrá 'l majordom
la obrera qu' ell estimava;
l' amo li escursá el jornal
y li allargá la jornada;
va cridá, el van posar pres,
li van doná una sumanta
y el van desterrar ben lluny
de la terra catalana.

De la regió d' ahont se neix
tampoch se 'n pot dir *la patria*.

Va aná á pará 'l desterrat
á un mal poblot de la Manxa
y allá va plantá un comers

PETARDOS DE CARRER

—Si puch sortir d' aquí viu,
¡un ciri á la Bonanova!

de tonterías baratas.

Uns perque era *catalán*,
altras perque no fiava,
unas perque era sorrut,
perque 'l trobavan lleig altras,
y bona part de la gent
perque li va dar la gana
la proa li va posar
tota aquella gent salvatje
fins qu' aburrit va fugir
d' aquell poblot... y d' Espanya.
La nació hont s' ha vist la llum
veig que tampoch es *la patria*.

Per capritxos de la sort
el trobém al cor d' Australia
entre africans, europeus,
gent d' América y gent d' Assia;
en total un centenar
de diferents punts del mapa
á quins per naps ó per cols
els va ser *sa terra ingrata*;
sérs sobrers de tot lo mon
á quins juntá la desgracia
y que viuhem com germans
despullats d' odis de rassa,
sense envejas ni rencors,
ni disputas, ni venjansas
perque allí tot es de tots
y tots per tothom treballan.
El fill de Casaldormit
ha trobat al ff *la patria*.

L' obra impresa ab esmero, forma un elegant volum de 112 págines, y está adornada ab una cuberta alegórica de un efecte molt vistós.

A pesar de lo qual s' expén al ínfim preu de 50 céntims de pesseta.

RATA SABIA

TEATROS

TÍVOLI

Ha comensat una serie de funcions una companyia d'

opereta, que representa las obras del género traduhidas al castellá.

S' inaugura molt bé ab *Le Petit Duc* (El duquesito) de 'n Lecoq el qual s' ha sostingut alguns días en el cartell.

Entre 'ls artistas que 's donaren á coneixer son dignes de especial mención la Pilar Pérez que té una veu escelent y molt bona escola de cant, la qual, segons noticias,

havía cantat *Faust y Lohengrin* en el teatro de Sant Fernando de Sevilla; la senyoreta González que comensa ara ab verdadera fortuna la séva carrera, y 'l baritonó Sr. Aristi, dotat de molt bonas condicions.

La *mise en scene* molt cuidada. Tenim, donchs, en aquest popular teatro un es-

pectacle molt propi pera la present temporada d' estiu.

NOVEDATS

Mujer gazmoña y marido infiel es una obra del vell repertori cómich; pero á la inmensa majoria del públich va semblar-li nova, dat el moltíssim temps que feya que no s' havia vist representar á Barcelona.

La protagonista vá tenir un excelent intérprete en la Sra. Pino molt ben possessionada del seu paper. Tant ella com las Srtas. Catalá y Bremon lluhiren *toilettes* del primer ters del sigle passat esmeradament confeccionadas.

Arrodoniren el bon conjunt de la representació la senyora Rodríguez (Matilde) y 'ls Srs. García Ortega, Rubio y González.

El diumenje al matí 'l mestre Crickboom vá obsequiar als protectors de la Filarmónica ab un notabilíssim concert, de aquells qu' ell sol sab combinar y tocar ab l' esmero y bon gust que li son característichs.

Figuravan en el programa las següents pessas:

Concert en *la menor* de Bach.

Concert de Mendelssohn.

Tercer concert en *si menor* de Saint-Saëns.

Las tres pessas pera violí y orquesta.

En Crickboom vá posar novament de relleu sas grans facultats d' executant y d' intérprete, arrancant els mes entusiastas aplausos de la numerosa concurrencia. L' orquesta siguié conduhida ab notable justesa pel mestre Mas y Serracant.

En conjunt: una festa musical que vá produhir en el públich una impresió regaladíssima.

Que 's repeteixi.

COHET SIMBÓLICH

¡Apa, brillo! Amunt, y que no torni.

CATALUNYA

Ab la representació de l' obra de Pérez Galdós *La loca de la casa*, se vá donar á coneixer un nou actor que posseheix recomenables qualitats: bona figura, veu de un timbre agradable y no poch talent. Tal es el Sr. Alfonso de Villagómez.

Molt desitjarém que sápigam aprofitarlas, avalorantlas per medi del estudi, qu' es, després de tot, lo que més serveix pera donar valor y caràcter als distins personatjes de las obras que 's degan representar.

No tenim encare base prou extensa pera, en aquest concepte, jutjar al debutant; pero 'l seu treball ens feu concebir las més afalagadoras esperansas.

Se distingiren ademés en la interpretació de aquesta obra la Srta. Moreno y 'l Sr. Jiménez.

GRAN-VÍA

Funciona en aquest teatro una companyia americana mitj-infantil, mitj-jovenil que conta en el seu repertori las obras mes conegudas del género, desde la *Marina* á las del género xich.

El públich ha rebut als novells artistes ab benevolensa y agrado.

Per la meva part no puch dissimular que l' impresió que 'm causan aqueixos artistes, per rahó de l' edat, no ben formats encare, es la mateixa que 'm produheix la fruyta verda, que devegadas fá mal de ventre.

Millor qu' explotar massa prompte las sevas qualitats sería esperar que adquirissen la saho deguda.

Siga dit aixó, sense ofensa de una part del públich qu' estima com á una exquisidat rara, 'l mérit de la precocitat.

NOU RETIRO

Una regular companyia d' ópera las hi recargola cada nit, posant en escena producció darrera producció, com si compregués qu' en la varietat está 'l gust.

Y aixís van apareixent l' una darrera de l' altre *La Sonámbula, La Traviata, Faust, Favorita*, etc., etc.

La modicitat dels preus que regeixen en la taquilla obliga á no ser massa exigent, tant més quan els cantants fan lo que poden.

N. N. N.

¡AL FOCH!

¡Y que se 'n van cremar de cosas
durant la nit de Sant Joan!
Davant de casa, la quitxalla
¡quina foguera que va armar
ab trastos vells,
y porquerías del vehinat!

¡Ab quin dalit rondava 'l barri
demanant fusta per cremar!
Qualsevol cosa que li déssin,
tot ho prenía de bon grat;
que 'l monstre foch
no deixa res per devorar.

Un morrió del any quaranta,
tres maniquís espallifats,
un colomar, quatre cadiras,
gabias, estoras y encenalls,
per fé 'l castell
van comensar d' apilotar.

Molts dels vehins se desprenían
del moble inútil y corcat
ab la recansa mal entesa
de fer malbé un recort d' antany;
bonichs recorts
plens de trenyinas y virám.

Arribá l' hora de l' encesa
y la gatzara era infernal;
mentre 'ls cohets serpentejavan
y 'ls trons anavan reventant,
el gran castell
á fumejar va comensar.

Y la implacable flamarada,
llengotejant ja per l' espay,
va senyalar un camí al home,

l' únich camí purificant
per conseguir
ben aviat el seu ideal.

Vist lo eficás de la foguera,
estich segur que 'l meu vehinat
desestimant vells prejudicis
y rancias miras despreciant
tirará al foch
fins el barret si tant li cal.

Espero donchs dels noys del barri
que ja que 'ls fochs de Sant Joan
no han de tornar fins al any pròxim,
tots els trastots que 's van salvar
aquella nit...
la de Sant Pere cremarán.

MAYET

ESQUELLOTS

L' Ajuntament, en una de sas últimas sessions acordá honrar la memoria del eminent artista cata-

FENÓMENOS BARCELONINS

—¿Ab liliputienses volen venir á espatarrarnos?....
¿Que més liliputienses que aquest parell?

SILUETAS D' ESTIU

—Mira, noy, que 'ls arbres tenen orelles!...
—Pero no tenen boca. Encare que sentin lo que 's diu, no poden repetirho.

lá Joseph Lluís Pellicer, disposant que una de las salas del Museo de reproducciones artísticas s' anomeni *Sala Pellicer*.

L' honor es merescut.

Y sería tant mes digne d' elogi si en la *Sala Pellicer* s' hi lograva reunir el major número possible d' obras del plorat artista barceloní, gloria d' Espanya.

Estém conformes de tota conformitat ab els periódichs que demanan al Sr. Plaja 'l nom dels dos periodistas que, segóns ell, se dedican á certs tráfechs y negocis en la Casa gran.

Quan se tracta de la premsa que pera cumplir dignament la seva misió quotidiana necessita gosar de una bona reputació indiscutible, ja compendrà 'l Sr. Plaja que no basta ab apuntar: es necessari disparar y fer blanch, caygui qui caygui.

D' altra manera la premsa pert la seva autoritat davant del públich.

Aixís donchs, sens perjudici de lo que 'n el seu dia 's despregui del expedient que s' está instruint, es de tot punt necessari que 'l Sr. Plaja parli clar, citant els noms dels dos periodistas qu' en companyia de la Sra. Teresa y del capellá forman la quadrilla...

La quadrilla que balla 'ls rigodóns de l' immoralitat.

Al últim hem arribat á saber que 'ls diners del legat Gil destinats á la construcció de un hospital á Barcelona, están dipositats en el Banch d' Espanya.

Aixís vá participarho 'l Sr. Larroca á la Junta provincial de Beneficencia, presidida per D. Manuel Girona.

Algo es algo.

Pero no tot.

El Sr. Girona, persona tan entesa en qüestions financieras, podrá examinar si al liquidarse l' herencia Gil, vá ferse en bonas condicions y en profit del legat el cambi de franchs en pessetas.

El Sr. Girona, persona tan entesa en qüestions de terrenos, podrá examinar també, si la compra dels que 's destinavan á l' erecció del Hospital, vá efectuar-se en regla y pagant per ells el séu just valor.

Y per fi, el Sr. Girona, qu' en sa calitat de President de la Junta provincial de Beneficencia vé á ser una especie de tutor dels pobres de la Provincia, podrá veure si hi ha algú qu' en calitat d' executor testamentari del Sr. Gil lucra 'l tant per cent que la ley li senyala, pero que una ley moral, superior á ley escrita, en el recte criteri de las personas benéficas, obliga fins á cert punt á renunciar á favor dels pobres.

Tot aixó podrá examinar el Sr. Girona, y consti desd' ara, qu' en aquest particular 'l poble barceloní está pendent del seu dictámen.

Entre 'ls nomenaments impugnats pels ordenadors de pagos del Estat, s' hi contan els següents:

«Barcelona: un hijo del gobernador civil Sr. Larroca, oficial segundo (3,000 pesetas) y un sobrino de la misma autoridad, oficial tercero (2,500 pesetas).»

Ayay! ¿Desde quan el govern posa reparos á l' *autono-seva* particular del gobernador de la provincia de Barcelona?

¡Oh, y 'l poch respecte que implican aquests reparos á la institució de la familia!

¿Y al cap de vall, perquè? Per dos pataratas: per un sou de 3,000 y un altre de 2,500 pessetas.

¿Qué menos pot fer un pare per un fill y un oncle per un nebot?

¿Per ventura no fá prou el Sr. Larroca en no dimitir ni després de l' última tamborella electoral que no se li pugan tenir aquestas petites consideracions?

Llegeixo:

«Circulan billetes falsos del Banco de España de 50 pesetas, que llevan el busto de Quevedo, perte-

¿VERITAT QUE SÍ?

Si no 'ls fes pó 'l qué dirán
y obrir la gabia podían,
¡quánts d' aquestos pobres aucells
volarían!

necientes á la emisi3n de 25 de noviembre de 1899.»

Dat el busto que ostentan, la falsificaci3n podr3 pendre 'l nom de aquella coneguda comedia.

Una broma de Quevedo.

L' altre dia vaig recorre la l3nea del nou tranv3a de Horta.

Y vaig divertir-me molt, perque 'l viatge, entre que 'l conductor apenas sab3a manipular, y las llargas paradas que va tenir que fer el convoy en quatre 3 cinch desv3os, va durar no mes que una hora.

Aix3 s3, no puch queixarme, perque durant tot el cam3 vaig anar materialment entatxonat 3 la plataforma, entre dugas xicotas molt molsudas.

Y lo que pensava jo:—A Horta s' hi pot anar 3 peu en menos de una hora; y suant menos de lo que ara suo colocat entre aquest parell de matalassos tan estufats. Pero jo prefereixo anarhi aix3s. Diguin lo que vulguin no hi ha res com la electricitat.

Agrah3m la carinyosa carta que 'ns ha enviat un assidu3 suscriptor de LA ESQUELLA, donantnos en els termes mes sentits el p3sam per la defunci3 de nostres estimats companys Moliner y Pellicer.

El condol dels nostres amichs ens ajuda 3 soportar la immensa pena per la p3rdua de dos dibuixants eminents que tant honraven 3 la nostra publicaci3, y ens obliga al mateix temps 3 multiplicar els nostres esforços, pera fernos dignes els que 'ns qued3m dels que 'ns han deixat al empendre son etern viatge.

Nostre estimat company Serra y Constans3 (Jeph de Jespus) ha tingut la desgracia de perdre 3 sa filleta Mar3a, encantadora criatura de sis mesos d' edat qu' era la joia de sa familia.

L' acompany3m en lo just dolor que l' affigeix, desitjantli la resignaci3 necessaria pera soportar una desgracia tan gran com irreparable.

UN CARGAMENT D' AUF3BREGAS

—¡Qu3 contenta estar3 la Tuyas, 3 n' ella que li agrada tant el vert!

Un concepte de 'n Raymond Casellas:

«Els dibuixos de 'n Pellicer eran passats de moda.»

F3cilment podr3am respondre al cr3tich tintorer que lo passat de moda son las sevas cr3ticas pretensiosas, capciosas y petulants, els seus escrits ressuats, y fins la seva figura de Moss3n Borra.

El que 3 copia de intemperancias y volent exercir sempre de Mestre Titas, ha acabat per indisposarse ab casi tots els artistes barcelonins, no t3 res d' extrany que haja volgut llansar sobre 'l cad3ver glori3s de 'n Pellicer, l' 3ltima paletada de desetxos de la seva tintorer3a.

•••

Pero, despr3s de tot ¿qu' es la moda en art?

La moda es cosa de sastres y modistas, de sombrerers y sabaters, y hasta, si tant m' apuran, dir3 qu' es cosa de tintorers que s3pigan la seva obligaci3.

¿Pero en art? En art no hi ha mes moda que l' interpretaci3 sincera de la naturalesa expressant ab ella sentiments y ideas personals. Aquesta es la moda que no passa, la moda eterna. Y que 'n Pellicer la practicava ho diuhen totas las sevas obras plenas de vida, de vigor, de intenci3, d' expressi3, selladas ab el distintiu de la seva poderosa personalitat.

Obras sempre hermosas, y que per espay de trenta anys han merescut la sollicitut afanyosa dels editors y l' admiraci3 constant del p3blich, ¿qu3na moda es aquesta qu' en lo llarch espay de 30 anys no experimenta ni sofreix el mes petit eclipse?

•••

Y esperis encare en Raymond Casellas:

Passar3n anys y sigles, y mentres no hi haur3 ning3 qu' s' recordi de que *La Veu de Catalunya* haja tingut un cr3tich tintorer tan petulant com estramb3tich, s' admirar3n els dibuixos passats de moda del plorat ilustrador, y no hi haur3 persona intel·ligent que no exclami al veure'ls:

—¡Qu3n gran artista va tenir la Catalunya del 3ltim ters del sigle XIX y principis del XX ab en Joseph Llu3s Pellicer!

Perque enten3m qu' es justa 'ns adher3m 3 la reclamaci3 dels industrials que utilisan els kioscos vells de la Rambla en el sentit de que se 'ls permeti vendre en ells sas mercancias fins y 3 tant que 'ls nous quedin establerts definitivament.

Una interrupci3, per curta que siga, no aforeix 3 ning3, y en cambi ocasiona un evident perjudici al p3blich.

Crey3m que 'l Sr. Amat, fentse c3rrech de las nostras observaci3s disposar3 que 'ls kioscos vells pugan servir, fins y 3 tant que sos hereus y successors estiguin en disposici3 de ser utilisats.

Aix3s se procedeix en tot, fins en la muda de arcalde: la vara del que se 'n v3 es posada en las mans del que ve, sense qu' estigui ni un sol moment en vaga.

Ab el t3tol de «Don Tancredo» s' ha obert una elegant sabateria al carrer d' Escudellers.

El nom no pot quadrarli millor 3 un sabater. El sujestionador de toros espera la fiera y li para 'ls peus. «Don Tancredo» sabater espera la parroquia per pararli 'ls peus... y p3ndreli la mida desseguida.

Esper3m que l seu bon servey no 'l deixar3 caure del pedestal.

Antoni L3pez, editor, Rambla del Mitj, 20.

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8.
Tinta Ch. Lorilleuz y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Nueva de H. de Balsac

DISGUSTILLOS DE LA VIDA CONYUGAL

Un tomo en 8.º, Ptas. 1.—Encuadernado, Ptas. 1'50.

EL PROCESO DE CRISTO

POR

F. Pi y Arsuaga

Un tomo, Ptas. 1.

ALGO

COLECCIÓN DE POESÍAS
DE

J. M.ª Bartrina

ilustradas por

JOSÉ LUIS PELLICER

Un tomo, Ptas. 3.

Bernardo de Quirós y Llanas Aguilaniedo

LA MALA VIDA EN MADRID

Un tomo en 8.º, 4 pesetas.

COLECCION DIAMANTE (EDICIÓN LÓPEZ)
TOMO 77

Muerto de amor

POR XAVIER DE MONTEPIN

Un tomo en 8.º, Ptas. 0'50

Aventuras, Inventos y Mistificaciones

DE

SILVESTRE PARADOX

Novela de

PIO BAROJA

Un tomo en 8.º, Pesetas 3.

Está á punt de agotarse

La Barricada

VERSOS REVOLUCIONARIS

del notable y popular escriptor

—(X) JEPH DE JESPUS (X)—

Un tomo de 112 planas impresas sobre magnífich paper satinat y ab una alegórica cuberta

Preu DOS rals

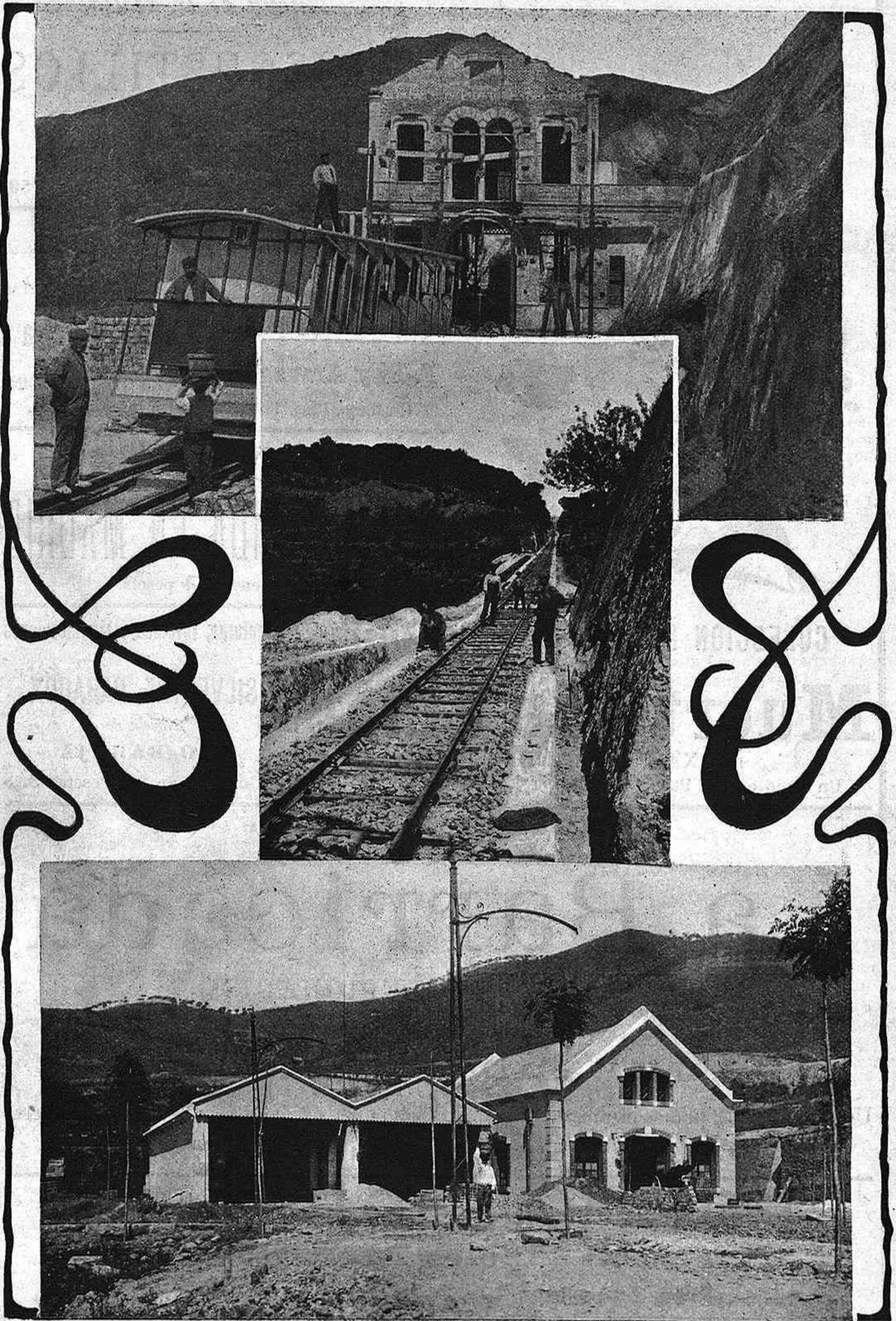
POEMAS DE MAR

PER Apeles Mestres

3.ª edició.—Preu 2 pessetas

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responem d' extravios, si no 's remet además un ral pera certifiat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

FERRO-CARRIL FUNICULAR DEL TIBIDABO

(Insts. de LA ESQUELLA)

Un vagó davant de l'estació, pròxima á acabarse.—La via.—Cotxeras del ferro-carril.